

Finansal Risk Toleransının Finansal Tutum ve Davranışlar Üzerindeki Etkisi: Z Kuşağı Üzerine Bir Araştırma*

Ayşe Elif YAZGAN^a & Ayça YILDIRIM^b

Öz

Günümüzde önemi giderek artan finansal okuryazarlık kavramı ve yakın gelecekte hem Türkiye’de hem de iş dünyası üzerinde baskın hale gelecek olan Z kuşağı ile ilgili çok sayıda araştırma yapılmıştır. Çalışmada, Z kuşağının finansal tutum ve davranışları ile finansal risk toleransları arasında bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmanın verileri, kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen ve Ankara’da yaşayan 431 Z kuşağı gençlerden anket yöntemiyle toplanmıştır. Verilerin analizi neticesinde, Z Kuşağına mensup bireylerin finansal risk toleransının ortalama ve ortalama üstünde olduğu görülmüştür. Z kuşağının finansal tutum ve davranışlarının cinsiyete, babanın eğitim düzeyine, aylık kredi kartı harcamasına ve sahip olunan kredi kartı sayısına göre değiştiği; ayrıca daha önce finansal konularda eğitim almış olanların finansal risk toleranslarının yüksek olduğu belirlenmiştir. İlaveten finansal risk toleransındaki değişimin finansal tutum ve davranışları etkilediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler:
Finansal Risk Toleransı, Finansal Tutum ve Davranış, Z Kuşağı

JEL Sınıflandırması:
D01, D14, D81, Z13

The Effect of Financial Risk Tolerance on Financial Attitudes and Behaviors: A Study on Generation Z

Abstract

Numerous studies have been conducted on the concept of financial literacy, which is becoming increasingly important today, and generation Z, which will become dominant both in Turkey and in the business world in the near future. It is examined whether there is a relationship between the financial attitudes and behaviors of generation Z and financial risk tolerances. The data of the research were collected by survey method from 431 Z generation young people who were selected by convenience sampling method and living in Ankara. As a result of the analysis of the data, it was found that the financial risk tolerance of individuals belonging to Generation Z is on average and above average. The financial attitudes and behaviors of the Z generation varied according to gender, father's education level, monthly credit card spending and the number of credit cards owned. In addition, it has been determined that those who have previously received training in financial matters have a high tolerance for financial risk. It was concluded that the change in financial risk tolerance affects financial attitudes and behaviors.

Keywords:
Financial Risk Tolerance, Financial Attitude and Behavior, Generation Z

JEL Classification:
D01, D14, D81, Z13

* Bu çalışma, “Z Kuşağının Finansal Risk Toleransı ile Finansal Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi: Ankara İli Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

^a Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Finans ve Bankacılık Bölümü, aelifyazgan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3065-7930

^b Sağlık Teknikeri, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Denetim Hizmetleri Daire Başkanlığı, Tıbbi Cihaz Uyarı Sistemi Birimi, yildirimayca60@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9562-5086

Bu eser Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Araştırma Makalesi / Research Article

Makale Geliş Tarihi / Received Date: 22.06.2022 Makale Kabul Tarihi / Accepted Date: 22.09.2022

1. Giriş

Günümüzde çok sayıda kişi yaş, eğitim seviyesi ve gelir durumu fark etmeksizin finansal piyasalarda işlem yapmaktadır. Bugün en büyüğü 22 yaşında olan ve son yıllarda araştırmaların ilgi odağında bulunan Z Kuşağı bireylerinin çoğunluğu halen eğitim hayatında olup çalışma hayatına tam olarak katılmamıştır. Bu nedenle Z Kuşağı'nın yeterli ekonomik özgürlüğe ve finansal gelire sahip olmadığı düşünölmektedir. Ancak finans yalnızca bu konuda uzman olanları ilgilendiren bir alan değildir. Finans konusu toplumun çocuk, genç, yaşlı tüm kesimini ilgilendirmektedir. Fakat öncelikle çocuk ve gençleri ilgilendirmesi gerektiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Çünkü çocukluk ve gençlikte öğrenilen doğru finansal bilgiler ve tutumlar bireylerin gelecekte doğru finansal davranışlarda bulunmasını sağlayacaktır (Gökmen, 2012: 14).

Finansal konulardaki bilgilerin eksik olması yanlış finansal kararlar alınmasına sebep olabilmektedir. Bu durum bir bireyin ya da bir ailenin günlük parayı yönetebilmesinden tasarruf edebilmesine, harcamalarını kontrol edip borçlanmasına kadar tüm finansal davranışlarını etkilemektedir.

Türkiye gibi nüfusunda genç bireylerin çoğunlukta olduğu ölkelerde genç nüfus üzerinde yapılacak olan finansal okuryazarlık çalışmaları, gençlerin finansal sorunlarla baş edebilme becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır. Bu becerilerin artışı, genç nüfusun uzun vadede finansal refah seviyesini artırmaktadır. Bir ölkedeki bireylerin finansal refahının artışı, ölkedeki ekonominin büyümesine bağlıyken, finansal refah ise finansal okuryazarlığın artışına bağlıdır. Bunu sağlayabilmek için genç nüfusa finansal okuryazarlık becerisini kazandırabilmek amacıyla birtakım müfredat ve eğitim çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Gelecekte iş dünyasında baskın hale gelecek olan Z kuşağının yatırımcı profilinin belirlenmesinde ve piyasaların yorumlanmasında dikkate alınmak durumundadır.

Bu doğrultuda 3 bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde kuşak kavramı, kuşakların özellikleri, Türkiye nüfusu içerisinde kuşakların oranları ve çalışmanın temelini oluşturan Z Kuşağının özelliklerine yer verilmiştir. İkinci bölümünde son yıllarda devletlerin, politikacıların, ekonomistlerin ilgisini çeken finansal okuryazarlık kavramı üzerinde durulmuş, finansal okuryazarlığın unsurları olan finansal tutum, finansal davranışlar açıklanmış, finansal risk toleransının tanımlanması yapılmış, finansal risk toleransına etki eden faktörlerden bahsedilmiş ve finansal risk toleransını etkileyen faktörlerle ilgili olarak bugüne kadar yapılmış araştırmaların sonuçlarının bulunduğu literatür bilgisi verilmiştir. Üçüncü bölümünde ise araştırmanın metodolojisi anlatılmış ve analiz sonuçlarının değerlendirilmesiyle hipotezlerin kabul edilip edilmediği ile ilgili bilgiler verilerek sonuç ve değerlendirmeler yapılmıştır.

2. Kuşak Kavramı

2.1. Kuşak Olgusunun Tanımı

Kuşak sınıflamaları kuramı veya kuşaklar kuramı Alman sosyolog Karl Mannheim'in 1928 yılında yazdığı Bilgi Sosyolojisi adlı kitabındaki yedi makaleden biri olan "Problem of Generations" adlı çalışmada ortaya atılmıştır (Strauss ve Howe, 1991: 433).

Günümüzdeki kuşakları içine alan çalışmalar 1991'de William Strauss ve Neil Howe tarafından yayınlanan "Nesiller" adlı kitaptaki Strauss Howe Jenerasyonel Teori olarak isimlendirilen teoriyle önem kazanmaya başlamıştır. Bu teori nesilleri doğum yıllarına göre kategorize etmektedir. Aynı dönemde doğan ve büyüyen, benzer toplumsal olaylarla karşılaşan bireylerin benzer davranış özellikleri göstereceğini savunmaktadır. Bu teoriye göre karşılaşılan toplumsal olaylar ve sosyal değişimler o dönemde yaşayan bireylerin tutumlarını davranışlarını ve değer yargılarını etkilemektedir. Bireylerin şekillenmesi yaşanan olaylardan sonra değil de olayların gerçekleştiği yıllarda tamamlanmaktadır (Yıldırım vd., 2010: 602).

2.1.1. Kuşak Türleri

Bilimsel çalışmalar incelendiğinde, kuşakların çeşitli şekillerde tanımlandığı ve sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sebeple her bir toplumun kendine özgü bir kuşak tanımlaması ve sınıflandırması vardır. Ayrıca, bilimsel çalışmalara bakıldığında kuşaklarla ilişkilendirilen yılların da farklı olduğu görülmektedir.

2.1.2. Kuşakların Sınıflandırılması

Ayhün (2013)'ün literatür taramasına göre farklı araştırmacılar tarafından yapılan kuşak çalışmalarında, kuşakların tarihsel dönemlerine ait kullandıkları bilgiler Tablo 1'de verildiği gibidir.

Tablo 1. Kuşaklar ve Tarihsel Dönemleri

	Sessiz Kuşak	Baby Boomer Kuşak	X Kuşağı	Y Kuşağı	M Kuşağı	Z Kuşağı
Spitznas (1998)	1925-1945	1946-1964	1965-1980	1980-2003		
Washburn (2000)	1925-1945	1946-1964	1965-1981			
Tsui (2001)	1900-1945	1946-1964	1961-1981	1982-2002		
Lancaster ve Stillman (2002)	1900-1945	1946-1964	1965-1980	1981-1999		
Senbir (2004)	1929-1939	1945-1965	1965-1977	1977-1994	1994-2003	2003-
Kyles (2005)	1900-1945	1946-1964	1965-1979	1980-1999		
Seçkin (2005)	...-1945	1946-1964	1965-1980	1980-1999		
Crumpacker ve Crumpacker (2007)	1929-1945	1946-1964	1965-1979	1980-1999		

Tablo 1. Devamı

Yazar	Yaşları	Yaşları	Yaşları	Yaşları	Yaşları
Matthews (2008)					2002-
Haeberle vd. (2009)	1930-1944	1945-1964	1965-1979	1980-1999	1999-
Yelkikalan ve Altın (2010)	1929-1945	1946-1964	1965-1979	1980-1994	
Salahuddin (2010)	1922-1943	1943-1960	1960-1980	1980-2000	
Keleş (2011)		1946-1964	1965-1979	1980-1999	

Kaynak: Ayhün 2013: 96-97, Kaleli 2019:6.

Tablo 1'den anlaşılacağı üzere kuşakların sınıflandırılmasında farklı yazarlar farklı dönemleri belirttiğinden fikir ayrılıkları mevcuttur. Kuşakların genel özellikleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kuşakların Genel Özellikleri

Kuşaklar	Sessiz Kuşak	Bebek Patlaması	X Kuşağı	Y Kuşağı	Z Kuşağı
Doğum Yılları	1945 öncesi	1945-1964	1965-1979	1980-1999	2000-2012
Yaşları (2021 yılı)	77-93	57-76	42-56	22-41	9-21
Hayatlarını Şekillendiren Olaylar	2. Dünya Savaşı Büyük Depresyon	Aya Ayak Basılması Soğuk Savaş	Petrol Krizi Vietnam Savaşı Kennedy Suikasti	11 Eylül Saldırıları Körfez Savaşı	Ekonomik Buhran Arap Baharı Koronavirüs
Dünya Nüfusundaki Oranları	% 5	% 15	% 20	% 27	% 32
Teknolojide Önemli Olaylar	Araba	Televizyon	Bilgisayar	Cep Telefonu Akıllı telefon	Sanal Gerçeklik Uygulamaları
İletişim	Mektup	Telefon	E-mail	Mesaj	Emoji
Ulaşım Aracı Yakın Mesafe	Araba	Jeep	Bisiklet-Araba	Uber	Scooter
Korkuları	Nükleer Savaş	Siyasi Çatışma	İşsiz kalmak	Küresel Terör	İnternetin olmaması
Hobileri	Okumak	TV izlemek	İnternette gezinmek	Video oyunları	Youtube
Müzik	Jazz	Elvis Presley	Madonna	Britney Spears	Lady Gaga

Kaynak: Sarıoğlu, 2021: 16.

2.1.3. Z Kuşağı

Bu kuşağa mensup bireyler için gündelik yaşam internet üzerine kuruludur. Z kuşağından önce gelen kuşaklar çevrelerinde meydana gelen olayları geleneksel kitle iletişim araçları ile takip ederken, Z kuşağı gün içinde gerçekleşen tüm olayları anında ve

sürekli olarak sosyal medyadan izlemektedir. Z kuşağına mensup bireylere teknoloji farklı kanallardan mesajlar sunmaktadır. Bu nedenle bu bireyler aynı anda birden fazla konuyla ilgilenebilirler. Bu özellik onların el göz koordinasyonunu geliştirmiş ve motor becerilerinde artış yaşamalarını sağlamıştır. Okulda, işyerinde, sosyal ilişkilerde ve günlük hayatta dijital dünyanın sunduğu tüm avantajları kullanan bu bireyler gün geçtikçe gelişen teknolojiye karşı hızlı adapte olmuşlardır. Z kuşağı çocukları sokakta oyun oynamak yerine internette oyun oynayıp sosyalleşmelerini sosyal ağlardan kurdukları arkadaşlıklarla sağlamaktadır. Z kuşağı bireyleri, sosyal medya araçlarını kullanmayı yüz yüze iletişim kurmaya tercih etmektedir. Duygularını ve düşüncelerini emojilerle ifade etmek Z kuşağının önemli özelliklerinden biridir. Çamsarı (2013), Z kuşağı bireylerinin teknolojiye bağımlı olmadıklarını, teknolojiyi onların doğal yaşamının bir parçası olarak algılayan bir kuşak olduğunu belirtmiştir.

Z kuşağı olarak nitelendirilen yaş grubundaki insanlar şehir yaşantısının kosmopolit ortamında farklı etnisiteye sahip kişilerle birlikte yaşamasından dolayı, diğer kuşaklara göre dil, din, ırk ve farklı düşünce tarzlarına daha saygılı bir perspektiften bakmaktadır (Turner, 2013: 32). Gelişen teknoloji sayesinde bir önceki kuşaktan farklı olarak Z kuşağı, internet ve sosyal medya üzerinden dünyanın en ücra köşesindeki kimilerinin değersiz ve önemsiz gördüğü farklı kültür, sosyolojik yapı ve gelenekler hakkında rahatça bilgi sahibi olmaktadır. Bunun da bir getirisi olarak Z kuşağının küresel değer, norm ve çevreye karşı daha hassas ve duyarlı olduğu söylenilebilmektedir (Howard, 2016: 63). Hassasiyet ve duyarlılık duyguları gelişmiş Z kuşağı bireylerinin daha aktif bir şekilde sorumluluk alma bilincinin ve düzeyinin çeşitli etkilerini dünya sahnesinde de görülmektedir. Örneğin, Z kuşağı bireylerinin diğer kuşaklara kıyasla uluslararası doğa veya iklim temalı imza kampanyalarına katılımları çok daha yüksektir. Çünkü Z kuşağı iklim ve doğa çalışmalarına ciddi bir önem vermektedir. Bu da Z kuşağının içinden çeşitli yaşlarda genç aktivistler çıkmasına yol açmaktadır (Kuran, 2019).

2007 yılından bu yana Türkiye'nin nüfus verileri Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ile raporlanmaktadır. 2021 yılında Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nden alınan bilgiler, Türkiye nüfusunun 84.680.273 olduğunu göstermektedir. Türkiye'de yaşamakta olan ve bu çalışmaya konu Z kuşağı bireylerinin sayısı 19.409.441'dir. Bu sayı Türkiye'nin toplam nüfusu olan 84.680.273'ün %23'ünü oluşturmaktadır. Ankara ilinde 2021 yılı nüfusu 5.747.325 olarak raporlanmıştır. Bu nüfus içerisinde Z kuşağına mensup 1.251.094 kişi vardır. Bu verilere göre Z kuşağı bireylerin Ankara nüfusuna oranı yaklaşık %22'dir.

3. Finansal Okuryazarlık ve Finansal Risk Toleransı

Çalışmanın bu kısmında finansal okuryazarlık, finansal okuryazarlığın bileşenleri olan finansal bilgi, finansal tutum ve finansal davranışlar ile bu kavramların birbirleriyle ilişkisi ile finansal risk toleransı kavramının tanımı ve özellikleriyle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Finansal Okuryazarlık

Finansal okuryazarlığın birbirine benzeyen pek çok tanımı vardır. Yalın anlatımla finansal okuryazarlık, finansal bilgi düzeyidir (Hilgert vd. 2003: 310). Őimdiye kadar yapılan tanımların incelenmesi sonucunda finansal okuryazarlığın geniş anlamıyla bireylerin mevcut kaynaklarını, ödemelerini, borçlarını, tasarruflarını ve bütçelerini idare edebilme adına karar verme yeteneğidir (Mandell, 2007: 164; Lusardi ve Mitchell, 2007: 206).

OECD, finansal okuryazarlık kavramını Őöyle tanımlamıştır: “Finansal ürün ve kavramlar hakkında bireylerin ve tüketicilerin haberdar edilmesi veya ekonomik risk ve seçenekler arasında seçim yapabilecek farkındalığı kazanmış olmasını sağlayarak kişinin ekonomik refahını olumlu yönde geliştirme sürecidir. Bu kapsamda değerlendirildiğinde, finansal okuryazarlık öncelikle kişilerin refahını en üst düzeye çıkarmak için etkili tedbirler almalarını sağlamak ve maddi konularda sıkıntıya düşmelerine engel olmak, kazanılması gereken bireysel finans kapsamında değerlendirilen bir konudur” (Vitt vd., 2005: 7, Bihari, Shukla ve Sidharta, 2012: 43; Kaya, 2019: 20).

Finansal okuryazarlık konusunda çok sayıda tanım yapılırsa da bu tanımların birçoğunda bileşenlerin bazıları ortaktır. Bu bileşenler aşağıdaki gibi sıralanmıştır (Remund, 2010: 279):

- Finansal kavramlara ilişkin bilgi,
- Finansal kavramlara ilişkin iletişim becerisi,
- Kişisel olarak finansı yönetebilme yeteneği,
- Verimli bir şekilde finansal karar verme becerisi,
- İleride karşı karşıya kalınabilecek ihtiyaçlar için bilinçli tasarruf yapma yeteneği.

3.2. Finansal Davranış ve Finansal Tutum İlişkisi

Finansal davranış ve finansal tutumlar, Dünya Bankası'na göre, finansal okuryazarlığın unsurları olarak belirlenmiştir. Finansal davranışların finansal tutumlardan ne derece etkilendiği birçok araştırmaya konu olmuştur. Finansal tutum ve finansal davranışlar birbirine paralel olup finansal tutumların bilinmesi finansal davranışlar hakkında da bilgi vermektedir. Öte yandan finansal tutumların finansal davranışlarla uyumsuz olduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır.

3.3. Finansal Risk Toleransı

Literatürde risk kavramıyla ilgili pek çok tanım bulunmaktadır. Bazılarına göre risk bir fırsattır, bazıları riski belirsizlik olarak bazıları da hedeflere ulaşılması yolunda engel olabilecek tehlikeli durumlar olarak tanımlanmaktadır. Bazı çalışmalarda ise riskin yönetilebildiği sürece fırsatlara dönüşebileceği bildirilmiştir. İnsanlar hayatın her alanında her an risklerle karşı karşıyadır. Risk tamamen engellenebilir bir olgu değildir ve hiç kimsenin tüm riskleri ortadan kaldırabilmesi mümkün değerildir.

Riskin Türk Dil Kurumu'ndaki tanımı, "zarara uğrama tehlikesi" şeklindedir (Türk Dil Kurumu, 2021). Finansal risk, yatırımlardan meydana gelebilecek beklenen getirinin gerçekleşen getiriden sapma olasılığıdır (Korkmaz ve Ceylan, 2007: 472). Finansal yatırımın en karmaşık özelliklerinden biri olan risk konusu tamamen anlaşılammıştır. Yatırımcıların çoğu finansal riski yatırım yaptığı parayı kaybetmek olarak görmektedir (Anbar ve Eker, 2009: 144).

Finansal riskin tanımı yapılırken pozitif veya negatif bir sapmadan bahsedilmemektedir. Yani bu anlamda gerçekleşen getirinin beklenen getiriden yüksek olması da bir risktir. Dolayısıyla risk beklenmeyen durumların ortaya çıkması olarak da tanımlanabilmektedir (Usta, 2005: 231)

Finansal risk toleransı, bireylerin finansal riski olan durumlarla karşı karşıya kaldıklarında finansal bir karar alırken kabullenilebileceği maksimum belirsizlik miktarıdır (Grable, 2000: 625). Finansal risk toleransı ile ilgili çalışmalar finans, ekonomi, psikoloji ve son yıllarda pazarlama ile ilgili çalışmalara konu olmuştur. Finansal risk toleransı, riskin hem olumlu hem de olumsuz boyutu ile ilgilenmektedir.

Bireylerin risk karşısındaki tutumları incelendiğinde riskten kaçınanlar, risk karşısında kayıtsız kalanlar ve riski sevenler olmak üzere üç farklı gruba ayrıldıkları görülmektedir (Başoğlu vd., 2001: 199). Bireylerin finansal risk toleransı azaldıkça olan riskten kaçınma eğilimi artmaktadır. Finansal risk toleransı farklılaştıkça bireylerin davranışları da değişmektedir. Finansal risk toleransı düşük olan bireyler yatırımlardan daha az zarar etmek isterler ve belirsizliğin fazla olduğu durumlardan uzak durmaktadır. Ancak finansal risk toleransı yüksek olan bireylerin özgüveni yüksek olduğundan zarar etmeyi göze alabilmektedir (Anbar ve Eker, 2009: 132).

Finansal risk toleransını etkileyen faktörler farklı kaynaklardan alınarak aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 3. Finansal Risk Toleransını Etkileyen Faktörler

Risk Toleransını Etkileyen Faktörler	Risk Toleransını Etkileyen Faktörlerin Ana Bileşenleri
Demografik Faktörler	Cinsiyet Yaş İrk Medeni Durum Çocuk Sayısı Eğitim Düzeyi Meslek
Sosyo-Ekonomik Faktörler	Gelir seviyesi İlk veya tek çocuk olma Miras beklentisi Finansal Bilgi Seviyesi Net Mal varlığı Sağlık Durumu Ekonomik Beklentiler
Psikolojik Faktörler	Geçmiş Tecrübeler Yaşanmış Deneyimler Kişilik Özellikleri Duygusal Faktörler Heuristikler (Sezgisel faktörler)

Kaynak: Usul vd., 2002; Deniz, 2007; Barak, 2008; Anbar ve Eker, 2009; Saraç ve Yahyaoglu, 2011.

3.4. Literatür Çalışması

Finansal risk toleransına etki eden faktörlerle ilgili akademik çalışmalar, etki eden faktörlere göre ayrı ayrı belirtilmiştir. Anbar ve Eker (2010) çalışmalarında, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha çok finansal risk toleransına sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Çankaya, Ucal ve O'Neil (2013), Türk üniversitelerindeki öğrencilerin risk alma davranışlarındaki eğilimini, risk toleranslarını ve risk tutumlarını araştırmış; Kadir Has Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerle yapılan bir çalışmada fazla kazanç elde etme imkânına rağmen kadınların risk toleransının erkeklerden daha düşük olduğu ve risk almanın erkeklerde heyecan ortaya çıkardığı gösterilmiştir.

Kalfa, Çakır ve Akar (2015) Pamukkale Üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdikleri bir çalışmada, kız öğrencilerin finansal risk toleransının erkek öğrencilere göre düşük olduğu ve ailenin gelirinin arttıkça öğrencinin finansal risk toleransının arttığı gösterilmiştir.

Jianakoplos ve Bernasek (1998) yaptıkları çalışmada finansal risk toleransı üzerinde cinsiyetin etkili olup olmadığını araştırmışlardır. Çalışmanın sonucunda, bekâr kadınların bekâr erkeklere nazaran riskli davranışlardan daha çok kaçındıklarını tespit etmişlerdir. Bu durumun sebebini de erkeklerin mali varlıklarının kadınlardan daha yüksek olmasına bağlamışlardır.

Bununla birlikte finansal risk toleransının cinsiyete göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Schubert vd. (1999), çalışmasında risk alma tutumunun cinsiyete göre farklılaşmadığını belirtmişlerdir. Akgüneş (2021) yapmış olduğu çalışmada ise kadınların risk toleransı erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur.

Bir başka demografik değişken olan yaş ile finansal risk toleransı arasında ilişkinin incelendiği araştırmalara bakıldığında da farklı sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Wallach ve Kogan (1961) risk toleransının katılımcıların yaşlarına göre değişip değişmediğini incelemiş ve araştırmanın sonuçlarına göre, yaş ilerledikçe finansal risk toleransının azaldığı sonucuna ulaşmışlardır. Aynı şekilde Faff, Hallahan ve McKenzie (2014) çalışmalarında yaşla finansal risk toleransının ters orantılı olarak değiştiğini ortaya koymuşlardır. Haliassos ve Bertaut (1995) yapmış oldukları çalışmalarda yaşla finansal risk toleransı arasında anlamlı bir ilişki bulamamışlar ve finansal risk toleransının yaşa göre değişmediğini belirtmişlerdir. Faff vd. (2008) yaptığı çalışmada farklı bir bulguya ulaşarak finansal risk toleransının belli bir yaşa kadar artarken belli bir yaştan sonra azaldığı sonucunu bulmuştur.

Araştırmalarda finansal risk toleransını etkileyen bir başka değişken olarak da medeni durum incelenmiştir. Hallahan vd. (2003) ile Grable vd. (2004) yapmış oldukları çalışmalarda medeni durumun finansal risk toleransını etkilemediği sonucuna varmışlardır. Faff, Hallahan ve McKenzie (2014), çalışmalarında bekârların finansal risk toleransının evlilere göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Grable (2000) yaptığı araştırma sonucunda evlilerin finansal risk toleransının bekârlara nazaran daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bir işte çalışıyor olma durumu da finansal risk toleransını etkileyen değişkenlerden biridir. Kahraman ve Kaya (2018) üniversite öğrencileriyle yapmış oldukları anket çalışmasında bir işte çalışanların finansal risk toleransının çalışmayanlara nazaran daha düşük olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada ayrıca gelecekte kamu sektöründe çalışmayı hedefleyen öğrencilerin risk toleransı özel sektörde çalışmayı hedefleyen öğrencilerin finansal risk toleransından daha düşük bulunmuştur.

Yapılan araştırmalara genel olarak bakıldığında; (a) erkeklerin finansal risk toleransı kadınlara göre, (b) genç bireylerin finansal risk toleransı yaşlılara göre, (c) bekâr bireylerin finansal risk toleransı evlilere göre, (d) gelir düzeyi yüksek olanların finansal risk toleransı gelir düzeyi düşük olanlara göre, (e) profesyonel meslek guruplarında çalışan bireylerin finansal risk toleransı profesyonel olmayan meslek guruplarında çalışanlara göre, (f) kendi işini yapanların finansal risk toleransı farklı işlerde istihdam edilenlere göre, (g) eğitim düzeyi yüksek olanların finansal risk toleransının eğitim düzeyi düşük olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Sulaiman, 2012: 109-115).

4. Araştırmanın Metodolojisi

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma, Türkiye'deki nüfusun yaklaşık % 23'ünü oluşturan Z kuşağı bireylerinin finansal risk toleransı düzeylerinin belirlenmesi ile finansal risk toleransının finansal tutum ve davranışlara etkisini ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Literatür incelendiğinde Z Kuşağının finansal risk toleransının incelendiği sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmakla beraber finansal risk toleransı ile ilgili çalışmaların büyük kısmının yatırımcıların kişilik özellikleri ve psikolojik faktörlerle ilgili olduğu görülmüştür. Literatürde Z kuşağının finansal risk toleransının finansal tutum ve davranışlarına etkisini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamış olması bu çalışmayı diğerlerinden ayırmaktadır.

4.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2021 yılında Ankara ilinde yaşayan 2000-2012 doğumlu Z Kuşağı içinde bulunan bireylerin tümü oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2021 yılında Ankara ilinde yaşayan 2000-2012 yıllarında doğmuş 431 birey oluşturmuştur. Çalışmada örnekleme giren bireyler, kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir.

4.3. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın amacı bireylerin finansal risk toleransının finansal tutum ve davranışlarına etki edip etmediğini belirlemektir. Bu doğrultuda, araştırma konusu olan Z kuşağına mensup bireylerin; demografik özelliklerini belirlemek, finansal risk toleransını ölçmek, finansal tutum ve davranışlarının düzeyini belirlemek, finansal risk toleransı ile finansal tutum ve davranışlar arasındaki ilişkileri incelemek, demografik özelliklere göre anlamlı ilişkileri belirlemek hedeflenmektedir.

Araştırmada sınanacak olan hipotezler şu şekildedir:

H₁: Z kuşağındaki bireylerin finansal risk tolerans düzeyleri ile finansal tutum ve davranışları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₂: Z kuşağındaki bireylerin finansal risk tolerans düzeyleri finansal tutum ve davranışları üzerinde etkilidir.

4.4. Veri Kaynakları ve Veri Toplama Yöntemi

Etik kurul izni ve/veya yasal/özel izin alınması gerekli olan bu çalışmada araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Katılımcılara gerçekleştirilen anket çalışması için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 16.04.2021 tarihli ve 2021/288 kararı ile etik kurul izni alınmıştır. Bu çalışmada kullanılan veriler birincil kaynaklıdır. Kullanılan bu veriler araştırma için google.docs sitesi üzerinden online uygulanan anketlerdeki verilerden oluşmaktadır. Anket alışması öncesinde 20 kişilik bir pilot uygulama yapılarak online anket uygulamasının anlaşılır olup olmadığı test edilmiştir. Pilot uygulama tamamlanarak geri dönüşler sonucunda gereken düzenlemeler yapılmış ve anketler online olarak katılımcılara gönderilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak iki farklı ölçek ve bir kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

a) Kişisel Bilgi Formu: Bu form ile katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni hal, eğitim durumu, aylık gelir durumu, ebeveynlerinin eğitim durumu, kardeş sayısı, kaçıncı ocuk olduğu, kredi kartı kullanıp kullanmama durumu, kredi kartıyla yaptıkları aylık harcamalar ve daha önce finansal konularda eğitim alıp almadığı verilerine erişilmiştir.

b) Finansal Risk Toleransı leği: Z kuşağının finansal risk toleransını ölçmek için Grable ve Lytton (1999) tarafından geliştirilen Risk Toleransı leği kullanılmıştır. Verilen cevaplara karşılık gelen puanların toplanmasıyla da bir puan oluşturulmuştur.

c) Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış leği: Z Kuşağının finansal okuryazarlık tutum ve davranışlarını tespit etmek için Sarığl (2015)'n geliştirdiği Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış leği'nden yararlanılmıştır.

4.5. Ölçeklerin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Finansal okuryazarlık tutum ve davranış leği ve finansal risk toleransı leklerinin güvenilirliklerinin testinde Cronbach Alfa içsel tutarlılık değerlerine bakılmıştır. Cronbach Alpha katsayısı 0 ile 1 arasında değerler almaktadır ve bu değer aralıkları aşağıdaki şekilde özetlenmiştir (İslamoğlu ve Alnıaçık, 2016: 291-292):

$0,01 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşüktür.

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek güvenilirliği kabul edilebilir seviyededir;

$0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek güvenilirliği yüksektir.

Araştırmada kullanılan ölçeklere ait güvenilirlik analizi değerleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 4. Ölçeklerin Puanlarına İlişkin Güvenirlik Analizi

Ölçekler	Cronbach's Alpha
Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği	0,703
Finansal Risk Toleransı Ölçeği	0,720

Tablo 4 incelendiğinde, hem finansal okuryazarlık tutum ve davranış ölçeğinin hem de finansal risk toleransı ölçeğinin güvenilirlik düzeyinin kabul edilebilir güvenilirlik seviyesinde olduğu görülmektedir.

4.6. İfadelere Verilen Cevapların Normal Dağılıma Uygunluk Testleri

Finansal okuryazarlık tutum ve davranış ölçeği ile finansal risk toleransı ölçeklerindeki ifadelerle ilişkin verilen cevapların ortalamalarının normal dağılıma uygunluğunun testinde Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerine bakılmış ve sonuçlar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 5. İfadelere Verilen Cevapların Normal Dağılıma Uygunluk Testleri

Ölçekler	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği	0,187	-0,226
Finansal Risk Toleransı Ölçeği	0,005	- 0,190

%5 anlamlılık seviyesinde çarpıklık (Skewness) değerleri -1.96 ile +1.96 arasında; basıklık (Kurtosis) değerleri de -3 ile +3 arasında ise veri normal dağılıma uygundur denmektedir (Uyar 2019: 98). Tablo 5 incelendiğinde, finansal okuryazarlık tutum ve davranış ölçeği ve finansal risk toleransı ölçeğinin normal dağılıma uygun olduğu görülmektedir.

5. Bulgular

Çalışmanın bu kısmında araştırmaya katılanların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 6'da özetlenmiştir. Tablo 6'ya göre cevaplayıcıların genel olarak kadın, 22 yaş ve üzerinde, çalışmayan, lisans mezunu, aile bireylerine ait evde oturan, 2 kardeş içerisinde 1. çocuk olan, annesinin eğitim düzeyi ilköğretim, babasının eğitim düzeyi lise olan, aylık hane geliri 2500-5000 TL arasında, kredi kartı sahibi, aylık kredi kartı harcaması 0-500 TL arasında, daha önce ekonomi veya finansal konularında eğitim almayan kişilerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 6. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

		n	%
Cinsiyetiniz	Erkek	186	43,2
	Kadın	245	56,8
Yaşınız	18 Yaş ve Altı	77	17,9
	19-21 Yaş	169	39,2
	22 Yaş ve üzeri	185	42,9
Çalışma Durumunuz	Çalışmıyorum	357	82,8
	Yarı zamanlı çalışıyorum	41	9,5
	Tam zamanlı çalışıyorum	33	7,7
Eğitim Düzeyiniz	Ortaöğretim	126	29,2
	Ön Lisans	39	9,0
	Lisans ve Lisansüstü	266	61,7
Yaşadığınız Ev	Kira	108	25,1
	Aile bireyelerine ait	323	74,9
Kendinizle Birlikte Toplam Kaç Kardeşsiniz ?	Bir	23	5,3
	İki	164	38,1
	Üç	133	30,9
	Dört	77	17,9
	Beş ve üzeri	34	7,9
Ailenizin Kaçınıncı Çocuğusunuz ?	Bir	175	40,6
	İki	151	35,0
	Üç	72	16,7
	Dört	22	5,1
	Beş ve üzeri	11	2,6
Anne Eğitim Düzeyi	Ortaöğretim ve altı	210	48,7
	Lise	119	27,6
	Ön-lisans	24	5,6
	Lisans	64	14,8
	Lisansüstü	14	3,2
Baba Eğitim Düzeyi	Ortaöğretim ve altı	136	31,6
	Lise	133	30,9
	Ön-lisans	22	5,1
	Lisans	115	26,7
Aylık Hane Halkı Geliri	Lisansüstü	25	5,8
	2500 TL'den fazla	40	9,3
	2500-5000 TL arası	160	37,1
	5001-7500 TL arası	103	23,9
	7501-10000 TL arası	68	15,8
Kendinize Ait Kredi Kartınız Var mı?	10000 TL'den fazla	60	13,9
	Evet	222	51,5
Kendinize Ait Kaç Tane Kredi Kartına Sahipsiniz?	Hayır	209	48,5
	Kullanmıyorum	210	48,7
	Bir	168	39,0
Aylık Kredi Kartı ile Yaptığınız Harcama Ne Kadardır?	İki ve üzeri	53	12,3
	0-500 TL arası	292	67,7
	501-1000 TL arası	75	17,4
Daha Önce Ekonomi veya Finansal Konularında Eğitim Aldınız mı?	1000 TL ve üstü	64	14,8
	Evet	101	23,4
	Hayır	330	76,6

5.1. Finansal Risk Toleransı Puanlarının Hesaplanması ve Değerlendirilmesi

Finansal Risk Toleransı ölçeğinde sorulan sorulara verilen cevaplara karşılık gelen puanlar toplanarak her katılımcı için bir risk puanı hesaplanmıştır. Kullanılan ölçekte hesaplanan toplam puanlar 13 ile 47 arasında değişebilir. Daha yüksek puanlar artmış risk toleransını tanımlamaktadır.

Katılımcıların risk toleransı puanları aşağıdaki gibi yorumlanmıştır (Grable ve Lyttonn, 1999: 3):

- 13-18 puan risk için düşük tolerans gösterir.
- 19'dan 22'ye kadar olan puanlar, risk için ortalamanın altında bir toleransı göstermektedir.
- 23 ile 28 arasındaki puanlar, risk için ortalama / orta toleransı göstermektedir.
- 29'dan 32'ye kadar olan puanlar, risk için ortalamanın üzerinde bir toleransı gösterir.
- 33'ten 47'ye kadar olan puanlar risk toleransının yüksek olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların finansal risk toleransı gruplarına göre dağılımına ilişkin veriler aşağıdaki Tablo 7'de özetlenmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Finansal Risk Toleransı Gruplarına Göre Dağılımı

Finansal Risk Toleransı Grupları	Frekans	Yüzde
Düşük Risk Toleransı (Muhafazakâr Yatırımcı)	12	2,8
Ortalamanın Altında Risk Toleransı	50	11,6
Ortalama/Ölçülü Risk Toleransı	206	47,8
Ortalamanın Üstünde Risk Toleransı	106	24,6
Yüksek Risk Toleransı (Agresif Yatırımcı)	57	13,2
Toplam	431	100,00

Katılımcıların finansal risk toleransı ölçeğine belirttikleri görüşler sonrasında ortaya çıkan puanlamalara ve risk toleransı gruplarına göre dağılımına bakıldığında, %47,8'i (206 kişi) ortalama/ölçülü risk toleransı, %24,6'sı (106 kişi) ortalamanın üstünde risk toleransı, %13,2'si (57 kişi) yüksek risk toleransı %11,6'sı (50 kişi) ortalamanın altında risk toleransı, %2,8'i (12 kişi) düşük risk toleransı şeklinde dağılmıştır. Buna göre katılımcıların %14,4'ünün düşük ve ortalamanın altında risk toleransına sahip olduğu, geri kalan %86,6'sının ortalama ve ortalamanın üzerinde finansal risk toleransına sahip olduğu görülmüş, Z kuşağının risk toleransının ortalama ve ortalamanın üzerinde yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Katılımcıların finansal risk toleransı ile finansal tutum ve davranışlarının demografik değişkenlere göre farklılık analizi Bağımsız Örneklem t -Testi ile analiz edilmiş (Tablo 8) ve analiz sonucunda, erkeklerin finansal risk tolerans düzeylerinin ($t = -5,070$; $p < 0,05$) kadınlara göre daha yüksek olduğu, kadınların finansal tutum ve davranışlarının ($t = 3,348$; $p < 0,05$) erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.

Tablo 8. Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

Cinsiyetiniz		n	Ort.	t	P
Finansal Risk Toleransı	Kadın	245	26,2408	5,070	0,000
	Erkek	186	28,3602		
Finansal Tutum ve Davranışlar	Kadın	245	2,5621	3,348	0,001
	Erkek	186	2,3902		
Yaşanılan Ev					
Finansal Risk Toleransı	Kira	108	27,6667	1,385	0,167
	Aile Bireyelerine Ait	323	26,9845		
Finansal Tutum ve Davranışlar	Kira	108	2,5351	0,976	0,331
	Aile Bireyelerine Ait	323	2,4721		
Kredi Kartı Sahip Olma Durumu					
Finansal Risk Toleransı	Evet	222	27,2477	0,445	0,657
	Hayır	209	27,0574		
Finansal Tutum ve Davranışlar	Evet	222	2,4768	-0,444	0,657
	Hayır	209	2,4997		
Aile Bireyelerine Ait Kredi Kartı Kullanma Durumu					
Finansal Risk Toleransı	Evet	190	27,6684	2,141	0,033
	Hayır	241	26,7510		
Finansal Tutum ve Davranışlar	Evet	190	2,5327	1,560	0,120
	Hayır	241	2,4526		
Daha Önce Ekonomi veya Finans Konularında Eğitim Alma Durumu					
Finansal Risk Toleransı	Evet	101	28,1287	2,567	0,011
	Hayır	330	26,8576		
Finansal Tutum ve Davranışlar	Evet	101	2,3571	-2,707	0,008
	Hayır	330	2,5279		
Aile Bireyelerine Ait Kredi Kartı Kullanma Durumu					
Finansal Risk Toleransı	Evet	190	27,6684	2,141	0,033
	Hayır	241	26,7510		
Finansal Tutum ve Davranışlar	Evet	190	2,5327	1,560	0,120
	Hayır	241	2,4526		

Finansal risk toleransı ($t= 1,385$; $p > 0,05$) ile finansal tutum ve davranışlarının ($t= 0,976$; $p > 0,05$) yaşadıkları evin kendilerine ait olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Finansal risk toleransı ($t= 0,445$; $p > 0,05$) ile finansal tutum ve davranışlarının ($t= -0,444$; $p > 0,05$) kendilerine ait kredi kartı olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür.

Daha önce ekonomi veya finans alanında eğitim alan katılımcıların finansal risk toleransı düzeylerinin daha önce ekonomi veya finans alanında eğitim almayanlara göre daha yüksek ($t=2,567$; $p < 0,05$), daha önce ekonomi veya finans alanında eğitim almayan katılımcıların finansal tutum ve davranışlarının daha önce ekonomi veya finans alanında eğitim alanlara göre daha yüksek ($t= -2,707$; $p < 0,05$) düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Aile bireyelerine ait kredi kartı kullanan katılımcıların finansal risk toleranslarının aile bireyelerine ait kredi kartı kullanmayanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($t= 2,141$; $p < 0,05$). Ancak finansal tutum ve davranışlarının aile bireyelerine ait kredi kartı kullanma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($t= 1,560$; $p > 0,05$) görülmüştür.

Tablo 9. F Testi Sonuçları

Yaş		n	Ort.	Std. Sapma	F	P
Finansal Risk Toleransı	18 Yaş ve altı	77	27,8052	4,40406	1,872	0,155
	19-21 Yaş	169	27,3373	4,54329		
	21 Yaş ve üzeri	185	26,7189	4,32597		
	Toplam	431	27,1555	4,43521		
Finansal Tutum ve Davranışlar	18 Yaş ve altı	77	2,5612	0,54036	1,091	0,337
	19-21 Yaş	169	2,4531	0,50951		
	21 Yaş ve üzeri	185	2,4892	0,54971		
	Toplam	431	2,4879	0,53271		
Çalışma Durumu						
Finansal Risk Toleransı	Tam Zamanlı Çalışıyorum	33	27,3636	5,09177	0,080	0,923
	Yarı Zamanlı Çalışıyorum	41	26,9512	4,85258		
	Çalışmıyorum	357	27,1597	4,33301		
	Toplam	431	27,1555	4,43521		
Finansal Tutum ve Davranışlar	Tam Zamanlı Çalışıyorum	33	2,4805	0,53341	0,115	0,891
	Yarı Zamanlı Çalışıyorum	41	2,4512	0,60513		
	Çalışmıyorum	357	2,4928	0,52522		
	Toplam	431	2,4879	0,53271		
Eğitim Seviyeleri						
Finansal Risk Toleransı	İlköğretim	1	29,0000	-	0,530	0,714
	Ortaöğretim	125	27,5280	4,77320		
	Ön Lisans	39	26,4615	4,39405		
	Lisans	264	27,0795	4,29224		
	Lisansüstü	2	26,5000	3,53553		
	Toplam	431	27,1555	4,43521		
Finansal Tutum ve Davranışlar	İlköğretim	1	2,4286	-	1,642	0,163
	Ortaöğretim	125	2,5669	0,52078		
	Ön Lisans	39	2,5824	0,55414		
	Lisans	264	2,4361	0,53225		
	Lisansüstü	2	2,5714	0,60609		
	Toplam	431	2,4879	0,53271		
Kardeş Sayısı						
Finansal Risk Toleransı	1 Kardeş	23	26,6957	4,52704	0,311	0,871
	2 Kardeş	164	27,2439	4,44616		
	3 Kardeş	133	27,3835	4,44788		
	4 Kardeş	77	26,9091	4,48149		
	4 Kardeştten fazla	34	26,7059	4,34518		
	Toplam	431	27,1555	4,43521		
Finansal Tutum ve Davranışlar	1 Kardeş	23	2,3727	0,58742	0,805	0,522
	2 Kardeş	164	2,5144	0,57116		
	3 Kardeş	133	2,4753	0,49969		
	4 Kardeş	77	2,4443	0,53069		
	4 Kardeştten fazla	34	2,5861	0,42560		
	Toplam	431	2,4879	0,53271		
Doğum Sırası						
Finansal Risk Toleransı	1. Çocuk	175	26,9543	4,34677	0,268	0,899
	2. Çocuk	151	27,2583	4,69250		
	3. Çocuk	72	27,4028	4,30087		
	4. Çocuk	22	26,8636	4,38933		
	5. Çocuk ve üzeri	11	27,9091	3,59039		
	Toplam	431	27,1555	4,43521		

Tablo 9. Devamı

Finansal Tutum ve Davranışlar	1. Çocuk	175	2,4816	0,56951	0,234	0,919
	2. Çocuk	151	2,5147	0,54594		
	3. Çocuk	72	2,4474	0,45223		
	4. Çocuk	22	2,5097	0,38072		
	5. Çocuk ve üzeri	11	2,4416	0,55219		
	Toplam	431	2,4879	0,53271		
Anne Eğitim Düzeyi						
Finansal Risk Toleransı	Okuryazar Değil	10	26,8000	2,97396	2,052	0,451
	Okuryazar	11	28,8182	3,94508		
	İlkokul	131	26,2748	4,46190		
	Ortaokul	58	27,9310	4,44799		
	Lise	119	27,8739	4,50716		
	Önlisans	24	25,8333	4,99275		
	Lisans	64	27,0469	4,02543		
	Lisansüstü	14	27,7857	4,28196		
Toplam	431	27,1555	4,43521			
Finansal Tutum ve Davranışlar	Okuryazar Değil	10	2,3643	0,34082	0,996	0,433
	Okuryazar	11	2,4805	0,52885		
	İlkokul	131	2,5284	0,55283		
	Ortaokul	58	2,6059	0,43975		
	Lise	119	2,4670	0,55964		
	Önlisans	24	2,3601	0,50176		
	Lisans	64	2,4174	0,53091		
	Lisansüstü	14	2,4337	0,61666		
Toplam	431	2,4879	0,53271			
Baba Eğitim Düzeyi						
Finansal Risk Toleransı	Okuryazar	4	26,5000	2,64575	2,733	0,013
	İlkokul	75	26,1733	4,80251		
	Ortaokul	57	27,5789	4,69022		
	Lise**	133	27,9323	4,20172		
	Önlisans*	22	24,9091	3,87801		
	Lisans	115	26,8957	4,13240		
	Lisansüstü	25	28,2800	4,96253		
	Toplam	431	27,1555	4,43521		
Finansal Tutum ve Davranışlar	Okuryazar	4	2,6071	0,46107	0,816	0,558
	İlkokul	75	2,5286	0,57468		
	Ortaokul	57	2,5764	0,59131		
	Lise	133	2,4495	0,52014		
	Önlisans	22	2,6006	0,39718		
	Lisans	115	2,4379	0,48791		
	Lisansüstü	25	2,4800	0,63938		
	Toplam	431	2,4879	0,53271		
Aylık Gelir Düzeyi						
Finansal Risk Toleransı	2500 TL'den daha az	40	26,8250	4,44273	2,198	0,068
	2500-5000 TL	160	26,4438	4,19905		
	5001-7500 TL	103	27,7379	4,55244		
	7501-10000 TL	68	27,3529	4,47469		
	10000 TL'den fazla	60	28,0500	4,61914		
	Toplam	431	27,1555	4,43521		

Tablo 9. Devamı

Finansal Tutum ve Davranışlar	2500 TL'den daha az	40	2,4482	0,47874	0,730	0,572
	2500-5000 TL	160	2,5326	0,53223		
	5001-7500 TL	103	2,5007	0,50789		
	7501-10000 TL	68	2,4548	0,54046		
	10000 TL'den fazla	60	2,4107	0,60131		
	Toplam	431	2,4879	0,53271		
Sahip Olunan Kredi Kartı Sayısı						
Finansal Risk Toleransı	0*	210	27,0238	4,49395	3,410	0,034
	1*	168	26,8571	4,19479		
	2 ve daha fazla**	53	28,6226	4,73622		
	Toplam	431	27,1555	4,43521		
Finansal Tutum ve Davranışlar	0	210	2,5020	0,53081	0,680	0,507
	1	168	2,4953	0,50972		
	2 ve daha fazla	53	2,4084	0,61019		
	Toplam	431	2,4879	0,53271		
Aylık Kredi Kartı Harcama Düzeyi						
Finansal Risk Toleransı	0-500 TL*	292	26,5445	4,28312	9,572	0,000
	501-1000 TL**	75	28,0533	4,40176		
	1000 TL ve üzeri	64	28,8906	4,58471		
	Toplam	431	27,1555	4,43521		
Finansal Tutum ve Davranışlar	0-500 TL*	292	2,4357	0,50605	5,415	0,005
	501-1000 TL**	75	2,5400	0,54818		
	1000 TL ve üzeri	64	2,6652	0,59434		
	Toplam	431	2,4879	0,53271		

Katılımcıların finansal risk toleransı ile finansal tutum ve davranışlarının farklılıklarının Tek Yönlü ANOVA Testi ile analiz edilmesi neticesinde, finansal risk toleransı ($F= 1,872$; $p > 0,05$) ile finansal tutum ve davranışlarının ($F= 1,091$; $P > 0,05$) yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Finansal risk toleransı ($F= 0,080$; $p > 0,05$) ile finansal tutum ve davranışlarının ($F= 0,115$; $p > 0,05$) çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Finansal risk toleransı ($F= 0,530$; $p > 0,05$) ile finansal tutum ve davranışlarının ($F= 1,642$ $p > 0,05$) eğitim seviyelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Finansal risk toleransı ($F= 0,311$; $p > 0,05$) ile finansal tutum ve davranışlarının ($F= 0,805$; $p > 0,05$) kardeş sayılarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Finansal risk toleransı ($F= 0,268$; $p > 0,05$) ile finansal tutum ve davranışlarının ($F= 0,234$; $p > 0,05$) doğum sıralarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Finansal risk toleransı ($F= 2,052$; $p > 0,05$) ile finansal tutum ve davranışlarının ($F= 0,996$; $p > 0,05$) anne eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Finansal risk toleransı düzeylerinin baba eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği ($F= 2,733$; $p < 0,05$); ancak finansal tutum ve davranışlarının baba eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($F= 0,816$; $p > 0,05$) tespit edilmiştir. Finansal risk toleransı ($F= 2,198$; $p > 0,05$) ile finansal

tutum ve davranışlarının ($F= 0,730$; $p > 0,05$) gelir düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Finansal risk toleransı düzeylerinin kredi kartı sahibi olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği ($F= 3,410$; $p < 0,05$); ancak finansal tutum ve davranışlarının kredi kartı sahibi olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($F= 0,680$; $p > 0,05$) tespit edilmiştir. Finansal risk toleransı düzeyleri ($F= 9,572$; $p < 0,05$) ile finansal tutum ve davranışlarının ($F= 5,415$; $p < 0,05$) aylık kredi kartı harcama düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 10. Finansal Risk Toleransı ile Finansal Tutum ve Davranışlar Arasındaki İlişki Analizi

	Finansal Risk Toleransı	Finansal Tutum ve Davranışlar
Finansal Risk Toleransı	-	
Finansal Tutum ve Davranışlar	0,103*	-

Tablo 10’da finansal risk toleransı ile finansal tutum ve davranışlar arasındaki ilişki korelasyon analizi ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda finansal risk toleransı ile finansal tutum ve davranışlar arasında pozitif yönlü ve duşuk düzeyli ilişki olduğu görülmüştür ($r= 0,103$; $p < 0,05$). Bu sonuçlardan hareketle H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 11. Regresyon Analizi

Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	P	R ²
Sabit	2,152	0,159	-	13,562	0,000	
Finansal Risk Toleransı	0,012	0,006	0,103	2,142	0,033	0,011

Bağımlı Değişken: Finansal Tutum ve Davranışlar, B: Standartlaştırılmamış Katsayı, Beta: Standartlaştırılmış Katsayı

Tablo 11’de aralarında ilişki bulunan finansal risk toleransı ile finansal tutum ve davranışlarının etki düzeyleri regresyon analizi ile incelenmiştir. Analiz neticesinde finansal risk toleransı, finansal tutum ve davranışları 0,01 düzeyinde yordamaktadır ($R=0,011$; $R^2=0,01$; $p < 0,05$). Bu sonuçlardan hareketle H₂ hipotezi kabul edilmiştir.

6. Sonuç ve Öneriler

Bireylerin sahip olduğu finansal risk toleransı, finansal tutum ve davranışları üzerinde etkili olmaktadır. Bu nedenle bireylerin finansal risk toleranslarının belirlenmesi araştırmacıların ve portföy yöneticilerinin ilgisini çekmektedir. Bireylerin finansal risk toleransı ile finansal tutum ve davranışlarını etkileyen çok sayıda faktör bulunmakla birlikte demografik faktörlerin etkisi de önemli düzeydedir

Örneklem üzerinde gerçekleştirilen analizler neticesinde, finansal risk tolerans düzeyleri ile finansal tutum ve davranışlarının farklılık gösterdiği ilk değişken cinsiyettir.

Buna göre erkeklerin finansal risk tolerans düzeylerinin kadınlara göre daha yüksek düzeyde olduğu, kadınların finansal tutum ve davranışlarının erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Daha önceden yapılmış çalışmalara bakıldığında, genel olarak erkeklerin risk toleransının kadınlara oranlara daha yüksek olduğuna dair çok sayıda çalışmaya rastlamak mümkündür. Bu anlamda çalışmamızın sonuçları literatürle paralellik göstermiştir. Ancak az da olsa cinsiyetin finansal risk toleransını etkilemediğine dair veya çalışmamızla aynı yönde sonuç vermeyen araştırmalar da mevcuttur. Bu çalışmada örneklem olarak kullanılan Z kuşağı kendisinden önce gelen kuşaklara göre çok daha eğitilmiş bir kuşaktır ve düşünce yapıları da diğer kuşaklardan farklıdır. Z kuşağı cinsiyet eşitliğine inanan, kadın ve erkeğe yönelik toplumsal kimlikleri genellikle reddeden bireylerden oluşur. Yapılan çalışmalarda daha önceki kuşaklarda ailenin finansal yapısında babalar hakim iken Z kuşağında bu düşünce tarzı hâkimiyetini kaybetmiştir (Parker vd. 2020: 19). Z kuşağı için aile içinde kadın karakterlerin rollerini erkek karakterlerin, erkek karakterlerin rollerini de kadın karakterlerin yapabileceğine inanmaktadır.

Z kuşağının finansal tutum ve davranışları ile risk toleransı üzerinde yaş, yaşadıkları evin kendilerine ait olup olmama durumu, kardeş sayısı, doğum sırası, aylık gelir düzeyinin miktarı, kendilerine ait kredi kartı sahibi olma durumu ve annenin eğitim düzeyi arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Finansal risk tolerans düzeylerinin farklılık gösterdiği bir diğer değişken baba eğitim düzeyidir. Buna göre babası lise mezunu olan katılımcıların finansal risk toleransı düzeylerinin babası önlisans mezunu olan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Z Kuşağının ebeveynleri genel olarak X kuşağına mensuptur. Babanın eğitim durumunun bireylerin risk toleransı üzerinde etkili olması ailede paranın idaresinin, finansal konularda alınacak kararların babanın hâkimiyetinde olmasından, babanın finansal konulardaki bilgisinin ve paylaşımlarının çocukları etkilemesinden kaynaklanmaktadır.

Finansal risk tolerans düzeyleri üzerinde sahip olunan kredi kartı sayısının farklılık yarattığı görülmüştür. Elde edilen sonuca göre 2 ve daha fazla kredi kartı olan katılımcıların finansal risk toleransı düzeylerinin hiç kredi kartı olmayan ve 1 kredi kartı olan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu durum çok sayıda kart kullanan kişilerin risk almaktan korkmadıkları anlamına gelmektedir. Bununla birlikte finansal risk tolerans düzeyleri ile finansal tutum ve davranışlarının aylık kredi kartı harcamasına göre aylık 501-1000 TL ve 1000 TL ve üzerinde kredi kartı harcaması yapan katılımcıların finansal risk toleransı düzeylerinin aylık 0-500 TL harcama yapan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu, aylık 1000 TL ve üzerinde kredi kartı harcaması yapan katılımcıların finansal tutum ve davranışlarının aylık 0-500 TL ve 501-1000 TL aralığında kredi kartı harcaması yapan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Z kuşağının finansal risk tolerans düzeyleri ile finansal tutum ve davranışlarını farklılaştıran bir diğer değişken, daha önce ekonomi veya finans konularında eğitim alıp almadıklarıdır. Buna göre daha önce ekonomi veya finans alanında eğitim alan katılımcıların finansal risk toleransı düzeylerinin, daha önce ekonomi veya finans alanında eğitim almayanlara göre daha yüksek; daha önce ekonomi veya finans alanında eğitim almayan katılımcıların ise finansal tutum ve davranışlarının daha önce ekonomi veya finans alanında eğitim alanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu sonuç da literatürde görülen sonuçlarla örtüşmektedir.

Finansal risk tolerans düzeyleri ile finansal tutum ve davranışları aile bireylerine ait kredi kartı kullanma durumlarına göre farklılık göstermiş ve aile bireylerine ait kredi kartı kullanan katılımcıların finansal risk toleransı düzeylerinin aile bireylerine ait kredi kartı kullanmayanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın en başında da ifade edildiği üzere Z kuşağı bireyleri genellikle şu an ğrenci konumunda oldukları için ekonomik özgürlüklerini tam olarak kazanmış değillerdir. Ancak aileye ait ekonomik olanaklardan faydalanmakta ve ailelerine ait kredi kartlarının ödemeleri aileleri tarafından yapılmaktadır. Bu nedenle ailesine ait kart kullanan bireylerin finansal risk toleransının yüksek olması, daha fazla risk alması olası bir durumdur.

Finansal risk toleransı ile finansal tutum ve davranışlar arasındaki ilişkiye dair elde edilen sonuç, finansal risk toleransı ile finansal tutum ve davranışlar arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyli ilişki olduğudur. Bu ilişki kapsamında yapılan etki analizleri sonucundan finansal risk toleransının finansal tutum ve davranışlar üzerinde etkisi olduğu ve bu etkinin %1,1 düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Grable ve Joo (1999) yapmış oldukları çalışma sonucunda finansal okuryazarlığın artması sonucunda finansal risk toleransının da arttığını ifade etmişlerdir. Nguven vd. (2016) yaptıkları çalışmalarında finansal okuryazarlık ile finansal risk toleransı arasında pozitif yönlü bir ilişki bulmuşlardır. Ancak Yong ve Tan (2017) finansal okuryazarlık ve finansal risk toleransı arasında bir ilişkinin bulunmadığını tespit etmişlerdir.

Bu çalışmada finansal risk toleransına finansal tutum ve davranışlara etki eden demografik ve sosyo-ekonomik faktörler incelenmiştir. Ancak risk toleransı bunların dışında psikolojik, bilişsel ve kişilik gibi faktörlerden de etkilenmektedir. Z kuşağıyla ilgili Ankara İl'inde yapılan bu çalışma genişletilerek başka illerde ve Türkiye genelinde yapılabilir. Ayrıca Z kuşağıyla ilgili olarak kullanılan örneklemeler arasında farklılıklar oluştukça çalışmaların sonuçları da değişebilir. Aynı çalışmanın farklı kuşaklar üzerinde yapılması veya kuşaklar arasında finansal risk toleransının değişip değişmediğini ortaya koyabilir. Ekonomik açıdan erkek bireylerin stnlğindeki bir bölgede yapılacak çalışmaların sonuçları da farklılık gösterebilir. Bu sebeplerle Z kuşağının finansal tutum ve davranışları ile finansal risk toleransının farklı bölgelerde ve farklı örneklemelerle tekrarlanması önem taşımaktadır.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışmada araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Anket alışması için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 16.04.2021 tarihli ve 2021/288 kararı ile etik kurul izni alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sağlamış olduklarını beyan eder.

Araştırmacıların çıkar atışması Beyanı

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar atışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akgüneş, A.O. (2021). Finansal risk toleransı ve demografik değişkenler arasındaki ilişki: Finansal okuryazarlığın moderatör etkisi. *Maliye ve Finans Yazıları*, 115: 9-26.
- Anbar, A. ve Eker, M. (2009). Bireysel yatırımcıların finansal risk algılamalarını etkileyen demografik ve sosyoekonomik faktörler. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 5(9): 129-150.
- Anbar, A. and Eker, M. (2010). An empirical investigation for determining of the relation between personal financial risk tolerance and demographic characteristic. *Ege Academic Review*, 10(2): 503-522.
- Ayhün, E. (2013). Kuşaklar arasındaki farklılıklar ve örgütsel yansımaları. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(1): 93-112.
- Barak, O. (2008). İMKB'de aşırı reaksiyon anomalisi ve davranışsal finans modelleri kapsamında değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1): 207-229.
- Başoğlu, U., Ceylan A. ve Parasız İ. (2001). *Finans: Teori, kurum ve araçlar*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Bihari, S.C. and Shukla, S. (2012). Financial literacy: Mutual funds. *SCMS Journal of Indian Management*, 9(2): 43- 62.
- Çamsarı, U. (2013). Dijital nesil (z kuşağı) nedir? Buruk kalplerin z hikâyeleri. <http://www.blog.ulascamsari.com>
- Çankaya, S., Ucal, M. and O'Neil, M.L. (2013). Nothing ventured nothing gained: Gender differences in financial risk behavior among Turkish university students. *International Journal of Economics and Finance Studies*, 5(1): 322-334.
- Deniz, A. (2007). *Kişilik özellikleri ile algılanan risk arasındaki ilişkilerin incelenmesi üzerine bir araştırma*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Faff, R.W., Hallahan, T. and McKenzie, M.D. (2014). An empirical investigation of personal financial risk tolerance. *Financial Services Review*, 13: 57-78.
- Faff, R., Mulino, D. and Chai, D. (2008). On the linkage between financial risk tolerance and risk aversion. *The Journal of Financial Research*. 31(1): 1-23.
- Gökmen, H. (2012). *Finansal Okuryazarlık*. İstanbul: Hiperlik Yayınları.
- Gable, J.E. (2000). Financial risk tolerance and additional factors that affect risk taking in everyday money matters. *Journal of Business and Psychology*, 14(4): 625-630.
- Gable, J. and Lytton, R.H. (1999). Financial risk tolerance revisited: The development of a risk assessment instrument. *Financial Services Review*, 8(3): 163-181.
- Gable, J.E. and Joo, S.H. (2004). Environmental and biopsychosocial factors associated with financial risk tolerance. *Financial Counseling and Planning*, 15(1): 73-82.
- Haliassos, M. and Bertaut, C.C. (1995). Why do so few hold stocks?. *The Economic Journal*, 105(432): 1110-1129.
- Hallahan, T., Faff, R. and McKenzie, M. (2003). An exploratory investigation of the relation between risk tolerance scores and demographic characteristics. *Journal of Multinational Financial Management*, 13(4): 483-502.
- Hilgert M.A., Hogarth J.M. and Beverly, S. G. (2003). Household financial management: The connection between knowledge and behavior. *Federal Reserve Bulletin*, 89(7): 309 322.
- Howe, N. and Strauss, W. (1992). *Generations: The History Of America's Future, 1584 to 2069*, New York: Harper Collins.
- Howard, T.R. (2016). *Developing generation-based volunteer management practices* (Unpublished doctoral thesis). Walden University, College of Social and Behavioral Sciences, United States.

- İslamoğlu, A. ve Alnıaık, Ü. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Jianakoplos, N.A. and Bernasek A. (1998). Are women more risk averse?, *Economic Inquiry*, 36: 620-630.
- Kahraman, E. ve Kaya, T. (2018). Finansal risk algısına etki eden faktörlerin belirlenmesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde bir alışma. A. Karakaş, C. İyem(Eds.), *4. Uluslararası Kafkasya Orta Asya Dış Ticaret ve Lojistik Kongresi Bildiriler Kitabı* içinde (s.226-234). 4. Uluslararası Kafkasya Orta Asya Dış Ticaret ve Lojistik Kongresi'nde sunulan bildiri, E-ISBN: 978-605-688-0-8.
- Kalfa, V.R., akır, E. ve Akar, G.S. (2015). Üniversite öğrencilerinin finansal risk algılarında etkisi olan demografik faktörlerin belirlenmesi: Pamukkale Üniversitesi örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(3): 336-355.
- Kaya H. (2019). *Finansal okuryazarlık ve İİBF'de verilen muhasebe finansman derslerinin finansal okuryazarlık üzerine etkileri: Cumhuriyet üniversitesi İİBF öğrencileri üzerinde bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Sivas.
- Korkmaz, T. ve Ceylan, A. (2007). *Sermaye piyasası ve menkul değer analizi*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Kuran, E. (2019). *Z bir kuşağı anlamak*. İstanbul: Mundi Kitap.
- Lim, P. and Parker, A. (2020). Next in line: Generation z. in mentoring millennials in an asian context. *Emerald Publishing Limited*, 127-134.
- Lusardi, A. (2008). Financial literacy: An essential tool for informed consumer choice?. *National Bureau of Economic Research*, 1-29. <https://doi.org/10.3386/W14084>
- Lusardi, A. and Mitchell, O.S. (2007). Financial literacy and retirement preparedness: Evidence and implications for financial education. *Business Economics*, 42(1): 35-44.
- Mandell, L. (2009). *In overcoming the saving slump: How to increase the effectiveness of financial education and saving programs*, ed. Annamaria Lusardi. University of Chicago Press.
- Nguyen, L., Gallery, G. and Newton, C. (2016). The influence of financial risk tolerance on investment decision-making in a financial advice context. *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 10(3): 3-22.
- Remund, D.L. (2010). Financial literacy explicated: The case for a clearer definition in an increasingly complex economy, *The Journal of Consumer Affairs*, 44(2): 276-295.
- Sara, M. ve Kahyaoglu, M.B. (2011). Bireysel yatırımcıların risk alma eğilimine etki eden sosyo-ekonomik ve demografik faktörlerin analizi. *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar*, 5(2): 135-157.
- Sarıoğlu E.B. (2021). *Z kuşağı dijital doğanların halkla ilişkilerdeki yansıması*. İstanbul: Nobel Bilimsel Eserler Yayınevi.
- Sarıgöl, H. (2015). Finansal okuryazarlık tutum ve davranış ölçeği geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik. *Journal of Management and Economics Research*, 13(1): 200-218.
- Sulaiman, E.K. (2012). An empirical analysis of financial risk tolerance and demographic features of individual investors. *Procedia Economics and Finance*, 2: 109 -115.
- Turner, A.R. (2013). *Generation z: Technology's potential impact in social interest of contemporary youth* (Unpublished doctoral thesis). Adler Institute, ABD.
- Türk Dil Kurumu (TDK) <http://www.tdk.gov.tr>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) <http://www.tuik.gov.tr>
- Usta, Ö. (2014). *İşletme Finansı ve Finansal Yönetim*. İzmir: Detay Yayıncılık.

- Usul, H., Bekçi, İ. ve Eroğlu, A.H. (2002). Bireysel yatırımcıların hisse senedi edinimine etki eden sosyo-ekonomik etkenler. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19: 135-150.
- Uyar, M. (2019). Maliyet yapısı, yönetim muhasebesi ve üretim performansı ilişkisi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(1): 89-120.
- Vitt, L.A., Reichbach, G.M., Kent, J.L. and Siegenthaler, J.K. (2005). *Goodbye to complacency: Financial literacy education in the US. 2000-2005.* AARP. <http://www.isfs.org/GoodbyetoComplacency.pdf>
- Wallach, M.A. and Kogan, N. (1961). Aspects of judgment and decision making: Interrelationships and changes with age. *Behavioral Science*, 6(1): 23-26.
- Wang, H. and Hanna, S.D. (1997). Does risk tolerance decrease with age?, *Financial Counseling and Planning*, 8(2): 27-31.
- Yi, X., Ribbens, B. and Morgan, C.N. (2010). Generational differences in China: Career implications. *Career Development International*, 15(6): 601-620.
- Yong, H.N.A. and Tan, K.L. (2017). The influence of financial literacy towards risk tolerance. *International Journal of Business and Society*, 18(3): 469-484.